ره‌سۇلۇللاھ سه‌لله‌للاھۇ ئه‌له‌يهى ۋه‌سه‌لله‌م هه‌ج ۋىدا قىلغان يىلى مه‌ن ئېغىر كېسه‌ل بولۇپ ياتقىنىمدا مېنى يوقلاپ كه‌لدى، مه‌ن: ئى ره‌سۇلۇللاھ كۆرۈپ تۇرۇپلا مه‌ن ئېغىر كېسه‌لده تۇرۇپتىمه‌ن، مېنىڭ ئېقتىسادىم بار ئادەم، ماڭا پەقەت بىرلا قىز ماڭا مىراسخور بولىدۇ، ئۇنداق بولغان ئىكه‌ن مېلىمنىڭ ئۈچته‌ن ئىككى قىسمىنى سه‌دىقه قىلايمۇ؟ دېسه‌م. ره‌سۇلۇللاھ: ياق، دېدى. مه‌ن: يېرىمىنى سه‌دىقه قىلسام بولامدۇ؟ دېسه‌م. ره‌سۇلۇللاھ: ياق، دېدى. مه‌ن: ئۈچته‌ن بىرىنى سه‌دىقه قىلسامچۇ؟ دېسه‌م. ره‌سۇلۇللاھ: ئۈچته‌ن بىرىنى قىل، ئه‌سلى ئۈچته‌ن بىرىمۇ كۆپ، مىراسخورلىرىڭنى باي ھالدا قويغۇنۇڭ ئۇلار كىشىله‌ردىن سه‌دىقه تىله‌يدىغان ده‌رجىده كه‌مبه‌غه‌ل قويغۇنۇڭدىن ياخشى، سه‌ن ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىنى ئۈمىت قىلىپ نېمىنى چىقىم قىلساڭ ساۋابقا ئېرىشىسه‌ن، ھه‌تتا ئايالىڭنىڭ ئاغزىغا بىر لوقما تاماق سه‌پ قويساڭمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئه‌جرىگه ئېرىشىسه‌ن، دېدى. مه‌ن: ئى ره‌سۇلۇللاھ ھه‌مراھلىرىم مه‌دىنىگه كه‌تتى، مه‌ن ماڭالماي قېلىپ قالدىم، دېسه‌م. ره‌سۇلۇللاھ: سه‌ن ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىنى ئۈمىت قىلىپ قانداق بىر ئىشنى قىلساڭ ئاخىره‌تته ده‌رىجه مه‌رتىۋه‌ڭ ئۆسىدۇ، مه‌ككىده قېلىپ قېلىشىڭ بىله‌ن مۇسۇلمانلار سه‌ندىن مه‌نپه‌تلىنىپ، كاپىرلار سه‌ندىن ئه‌رزىيه‌تكه ئۈچرىشى مۇمكىن، ده‌پ ره‌سۇلۇللاھ ساھابىله‌رگه دۇئا قىلدى: ئى ئاللاھ ساھابىله‌رنىڭ ھىجرىتىنى تاماملىسىلا ۋه ئۇنى قوبۇل قىلسىلا! ئۇلارنى كه‌ينىگه قايتۇرۇۋه‌تمىسىله! بىراق بىچاره سه‌ئد ئىبنى ئه‌بى خه‌ۋله، دېدى. ره‌سۇلۇللاھ سه‌لله‌للاھۇ ئه‌له‌يهى ۋه‌سه‌لله‌م ئۇنىڭ مه‌ككىده ئۆلۈپ كه‌تكه‌نلىكىگه ئىچ ئاغرىتقان

سه‌ئد ئىبنى ئه‌بى ۋه‌ققاس ره‌زىيه‌للاھۇ ئه‌نھۇ بايان قىلىپ مۇنداق دېگه‌ن: ره‌سۇلۇللاھ سه‌لله‌للاھۇ ئه‌له‌يهى ۋه‌سه‌لله‌م ھه‌ج ۋىدا قىلغان يىلى مه‌ن ئېغىر كېسه‌ل بولۇپ ياتقىنىمدا مېنى يوقلاپ كه‌لدى، مه‌ن: ئى

رەسۇلۇللاھ كۆرۈپ تۇرۇپلا مەن ئېغىر كېسەلدە تۇرۇپتىمەن، مېنىڭ ئېقتسادىم بار ئادەم، ماڭا پەقەت بىرلا قىز ماڭا مىراسخور بولىدۇ، ئۇنداق بولغان ئىكەن مېلىمنىڭ ئۈچتەن ئىككى قىسمىنى سەدىقە قىلايمۇ؟ دېسەم. رەسۇلۇللاھ: ياق، دېدى. مەن: يېرىمىنى سەدىقە قىلسام بولامدۇ؟ دېسەم. رەسۇلۇللاھ: ياق، دېدى. مەن: ئۈچتەن بىرىنى سەدىقە قىلسامچۇ؟ دېسەم. رەسۇلۇللاھ: ئۈچتەن بىرىنى قىل، ئەسلى ئۈچتەن بىرىمۇ كۆپ، مىراسخورلىرىڭنى باي ھالدا قويغۇنۇڭ ئۈلار كىشىلەردىن سەدىقە تىلەيدىغان دەرجىدە كەمبەغەل قويغۇنۇڭدىن ياخشى، سەن ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىنى ئۈمىت قىلىپ نېمىنى چىقىم قىلساڭ ساۋابقا ئېرىشىسەن، ھەتتا ئايالىڭنىڭ ئاغزىغا بىر لوقما تاماق سېپ قويساڭمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەجرىگە ئېرىشىسەن، دېدى. مەن: ئى رەسۇلۇللاھ ھەمراھلىرىم مەدىنىگە كەتتى، مەن ماڭالماي قېلىپ قالدىم، دېسەم. رەسۇلۇللاھ: سەن ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىنى ئۈمىت قىلىپ قانداق بىر ئىشنى قىلساڭ ئاخىرەتتە دەرىجە مەرتىۋەڭ ئۆسىدۇ، مەككىدە قېلىپ قېلىشىڭ بىلەن مۇسۇلمانلار سەندىن مەنپەتلىنىپ، كاپىرلار سەندىن ئەرزىيەتكە ئۈچرىشى مۇمكىن، دەپ رەسۇلۇللاھ ساھابىلەرگە دۇئا قىلدى: ئى ئاللاھ ساھابىلەرنىڭ ھىجرىتىنى تاماملىسلا ۋە ئۇنى قوبۇل قىلسلا! ئۇلارنى كەينىگە قايتۇرۇۋەتمىسلە! بىراق بىچارە سەئد ئىبنى ئەبى خەۋلە، دېدى. رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنىڭ مەككىدە ئۆلۈپ كەتكەنلىكىگە ئىچ ئاغرىتقان

[سەھىھ(بەش شەرت تولۇق بولغادا ھەدىس سەھىھ بولىدۇ)] [ھەدىسنى بۇخارى ۋە مۇسلىم بىرەك قوبۇل قىلغان]

سەئد ئىبنى ئەبى ۋەققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەججەتۇل ۋىدادا ئېغىر بىتاپ بولۇپ يېتىپ قالدى ۋە ئۇ ئۆلۈپ كىتىشتىن ئەنسىرىدى. شۇ ۋاقىتتا پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنى يوقلاپ كەلگەن ئىدى، رەسۇلۇللاھ ساھابىلەرنى ھەر مۇناسىۋەتلەردە يوقلاپ تۇراتتى. سەئد پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە ئېقتسادىمنىڭ كۆپ قىسمىنى سەدىقە قىلىۋىتىش نىيىتىدە ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ مۇنداق دېدى: ئى رەسۇلۇللاھ مېنىڭ كېسىلىم ئېغىرلىشىپ قالدى، بۇ كېسەلدە ئۆلۈپ كېتىدىغان ئوخشايمەن، مەن بىر ئېقتسات ئىگىسى، شۇنداقلا مېنىڭ بىر قىزىمدىن باشقا ھالىدىن ئەنسىرەيدىغان كۆپ مىراسخورلۇرۇم يوق. بۇنداق بولغان ئىكەن ئاخىرەتلىكىنى كۆزلەپ ئېقتسادىمنىڭ ئۈچتەن ئىككىسىنى سەدىقە قىلسام بولامدۇ؟ دېدى. پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم: ياق، دېدى. سەئد: ئۇنداقتا ئى رەسۇلۇللاھ يېرىمىنى سەدىقە قىلسامچۇ؟ دېگەندە. رەسۇلۇللاھ: ياق، دېدى. سەئد: ئۈچتەن بىرىنى سەدىقە قىلسامچۇ؟ دېگەندە. رەسۇلۇللاھ: گەرچە ئۈچتەن بىرى كۆپ بولسىمۇ ئۇنچىلىك سەدىقە قىلساڭ بولىدۇ، دېدى. ئەمما تورتتەن بىرى ياكى بەستەن بىرىنى سەدىقە قىلىپ قالغىنىنى باللىرىڭغا قالدۇرۇشۇڭ ئەۋزەل، دېدى. ئاندىن ئۇنى يەنى كۆپىنى قالدۇرۇپ ئازنى سەدىقە قىلىشىڭ ھىكمىتىنى تۆۋەندىكى ئىككى نۇقتىدا پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم تەپسىلى بايان قىلىپ بەردى. 1- باللىرىنى باشقىلارنىڭ خەيرى ئېھسانىغا تاينىپ ياشايدىغان ھالدا قالدۇرغاندىن، مال-مۈلكىنى ئۇلارغا قالدۇرۇپ پەرزەنتلىرىنى كىشىلەرگە مۇھتاج قىلمىغان ئەۋزەل، دېدى. 2- مال-مۈلكىنى پەرزەنتلىرىگە قالدۇرغاندا ئۇلار شەرئەت كۆرسەتكەن يوللارغا چىقىم قىلسا، ھەتتاكى ئۆزىنىڭ ئۈستىگە ۋاجىپ بولغان نەپىقىلەرگە چىقىم قىلسىمۇ، ئايالىغا نەپىقە بەرسىمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەجرىگە ئېرىشىدۇ، دېدى. ئاندىن سەئد ئىبنى ئەبى ۋەققاس ئاللاھنىڭ رىزالىقىنى كۆزلەپ تەرك ئەتكەن ۋە ھىجرەت قىلىپ چىقىپ كەتكەن مەككە شەھرىدە ئۆلۈپ كېتىپ ھىجرەتنىڭ ساۋابىدىن مەھرۇم قېلىشتىن ئەنسىرىگەن ئىدى، پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم سەئدىگە بۇ يەردە سەن ئىختىيارسىز قېلىپ ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ قانداق بىر ياخشى ئىشنى قىلساڭ ئاخىرەتتە دەرىجەڭ ئۆسىدۇ، دەپ رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنىڭ كېسىلى شىپا تاپىدىغانلىقى ھەققىدە خۇش خەۋەر بېرىپ، ئاللاھ تائالا سەئد ئارقىلىق مۆئمىنلەرگە مەنپەئەت يەتكۈزىدىغان، كاپىرلارغا زىيان يەتكۈزىدىغانلىقىنى دېدى. خۇددى راست سۆزلۈگۈچى ۋە راست سۆز كەلتۈرۈلگۈچى زات خەۋەر بەرگەندەك سەئد كېسەلدىن ساقىيىپ پارىسلار بىلەن بولغان جەڭگە باش قۇماندان بولدى، ئاللاھ تائالا ئۇنىڭ بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا پايدا يەتكۈزدى، ئۇنىڭ قولى ئارقىلىق كۆپ شەھەرلەر پەتھى قىلىپ مۇشرىكلار ۋە شېرىك ئەقىدىلەرنى يوقاتتى. ئاندىن پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئاللاھ تائالادىن بارلىق ساھابىلەرنىڭ مەرتىۋىسىنى ئۈستۈن قىلىش، ئۇلارنىڭ قىلغان ئەمەللىرىنى قوبۇل بولۇشى ئۈچۈن، ئۇلارنى دىندىن ۋە ھىجرەت قىلىپ چىققان يۇرۇتتىن قايتۇرىۋەتمەسلىك ئۈچۈن دۇئا قىلدى. ئاللاھ تائالا پەيغەمبىرىنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى. بارلىق ھەمدۇ-سانا ۋە مىننەت ئاللا تائالاغا مەنسۇپ، ئۇلار بىلەن ئىسلامنى ئەزىز قىلغان ئاللاھ تائالاغا ھەمدۇ-سانالار بولسۇن. ئاندىن سەئد ئىبنى خەۋلەنى تىلغا ئالدى، ئۇ بۇرۇنلا مەككىدىن مەدىنىگە ھىجرەت قىلغانلاردىن بولۇپ ئەمدىلىكتە مەككىدە ئۆلۈپ كەتكەن ئىدى، پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنىڭ مەككىدە ئۆلۈپ كەتكەنلىكىگە ئىچ ئاغرىتقان. ساھابىلار مۇھاجىرلارنىڭ مەككىدىن ھىجرەت قىلىپ بولغاندىن كېيىن يەنە ئۇ يەرگە كېلىپ ئۆلۈپ كېتىشىنى ئېغىر سانايتتى